

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Kvadratické funkce I

Autor materiálu: Mgr. Jana Lvová

Datum vytvoření: 16. 1. 2014

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Matematika,1., 2. ročník

Sada: MA2

Číslo DUM: 06

Tematická oblast: Funkce, rovnice a nerovnice, slovní úlohy

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 27. 1. 2014

Ověřující učitel: Mgr. Jana Lvová

Třída: ZLY 2.

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Elektronická prezentace, která je určena především jako pomůcka pro učitele při výkladu nové látky. Může však posloužit i žákům k procvičení a upevnění učiva o kvadratické funkci ve všech oborech vzdělání na střední zdravotnické škole. Také je vhodná pro domácí přípravu žáků. Je využitelná rovněž jako součást e-learningu.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

KVADRATICKÉ FUNKCE I

DEFINICE

Kvadratická funkce je každá funkce na množině R (o definičním oboru R) daná ve tvaru:

$$y = ax^2 + bx + c,$$

kde $a \in R \setminus \{0\}$, $b \in R$, $c \in R$

Výraz $ax^2 + bx + c$, $a \neq 0$ se nazývá kvadratický trojčlen

Výraz ax^2 se nazývá kvadratický člen,

výraz bx je lineární člen a c je absolutní člen.

a je koeficient kvadratického členu.

b je koeficient lineárního členu.

GRAF KVADRATICKÉ FUNKCE

Příklad 1:

Sestrojte graf funkce $f: y = x^2$.

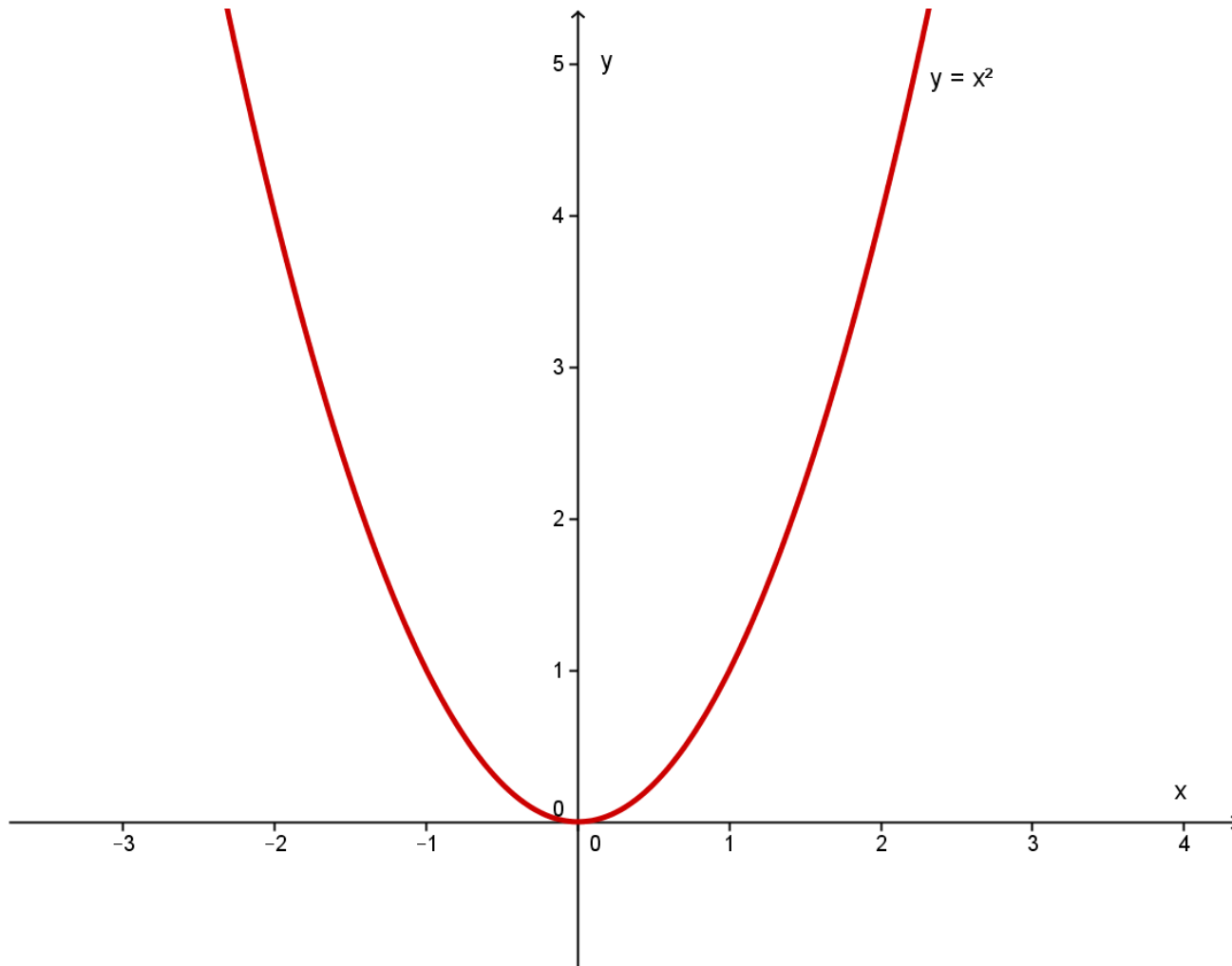
Postup:

Sestavíme tabulku některých uspořádaných dvojic, které náležejí funkci f .

x	0	1	-1	2	-2	3	-3
y	0	1	1	4	4	9	9

Sestrojíme graf funkce.

GRAF FUNKCE $f: y = x^2$

VLASTNOSTI KVADRATICKÉ FUNKCE

$$f: y = x^2$$

Grafem kvadratické funkce $f: y = x^2$ je **parabola**.

Vlastnosti:

Obor funkčních hodnot: $H = \langle 0, +\infty \rangle$

Funkce je v intervalu $(-\infty, 0)$ klesající a v intervalu $\langle 0, +\infty \rangle$ rostoucí.

Je zdola omezená.

V bodě 0 má minimum, maximum nemá.

Je sudá.

Bod $[0,0]$ se nazývá **vrchol** paraboly.

FUNKCE: $y = ax^2$

Příklad 2:

Načrtněte graf funkcí:

a) $f_1: y = x^2$

b) $f_2: y = 2x^2$

c) $f_3: y = 0,5x^2$

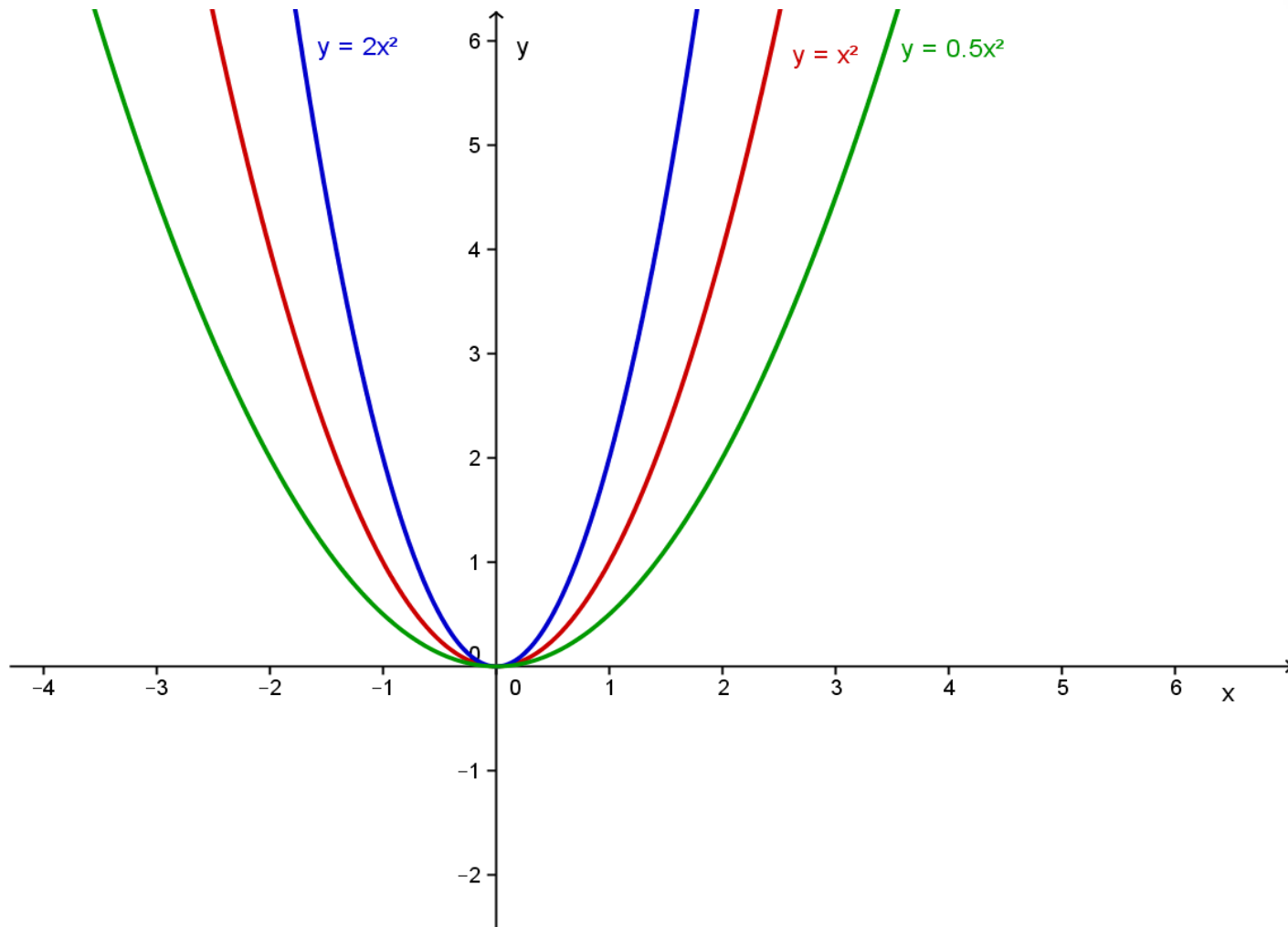
d) $f_4: y = -x^2$

e) $f_5: y = -0,3x^2$

f) $f_6: y = -3x^2$.

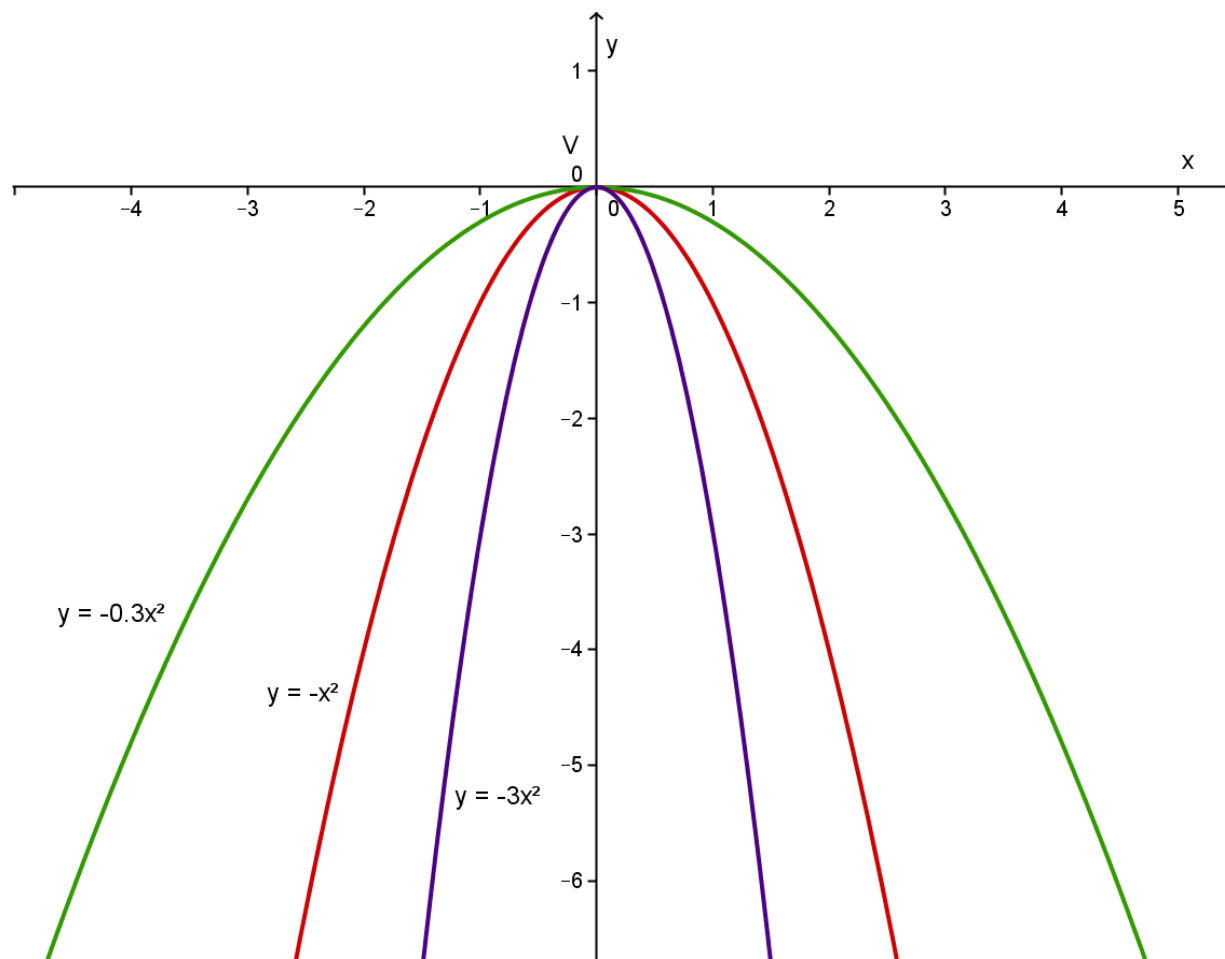
Porovnejte vlastnosti těchto funkcí.

GRAFY FUNKCE: $y = ax^2$, pro $a > 0$

GRAFY FUNKCJE: $y = ax^2$, pro $a < 0$

VLASTNOSTI FUNKCE $f: y = ax^2$

Grafem funkce: $y = ax^2$, $a \neq 0$, je parabola s vrcholem v počátku soustavy souřadnic.

Je-li:

$a > 0$, všechny její body kromě vrcholu leží nad osou x.

Je-li:

$a < 0$, všechny její body kromě vrcholu leží pod osou x.

GRAF FUNKCE: $y = ax^2 + c$

Příklad 3:

Načrtněte graf funkcí:

a) $f_1: y = x^2 - 3$

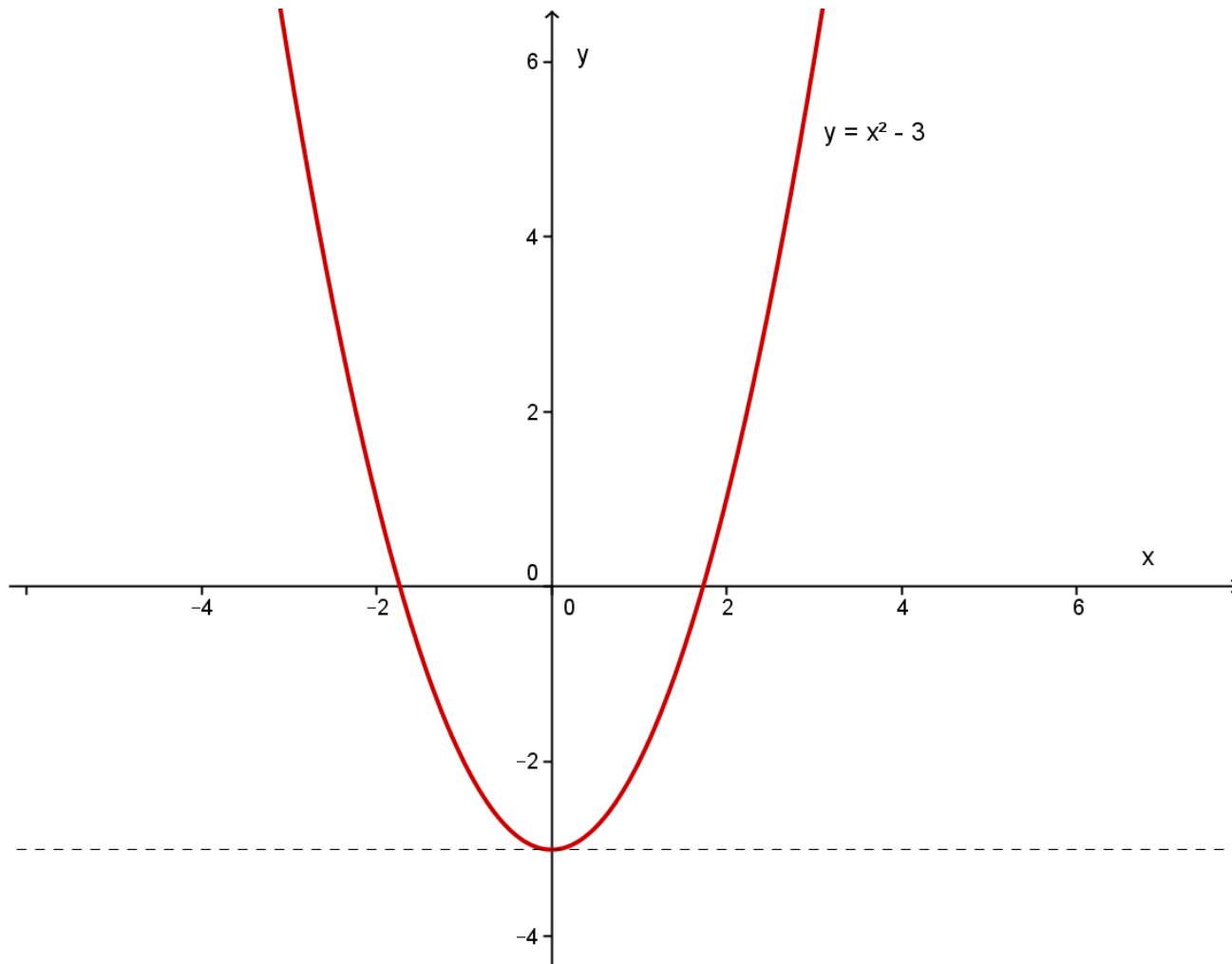
b) $f_2: y = -0,3x^2 + 5$

Postup řešení:

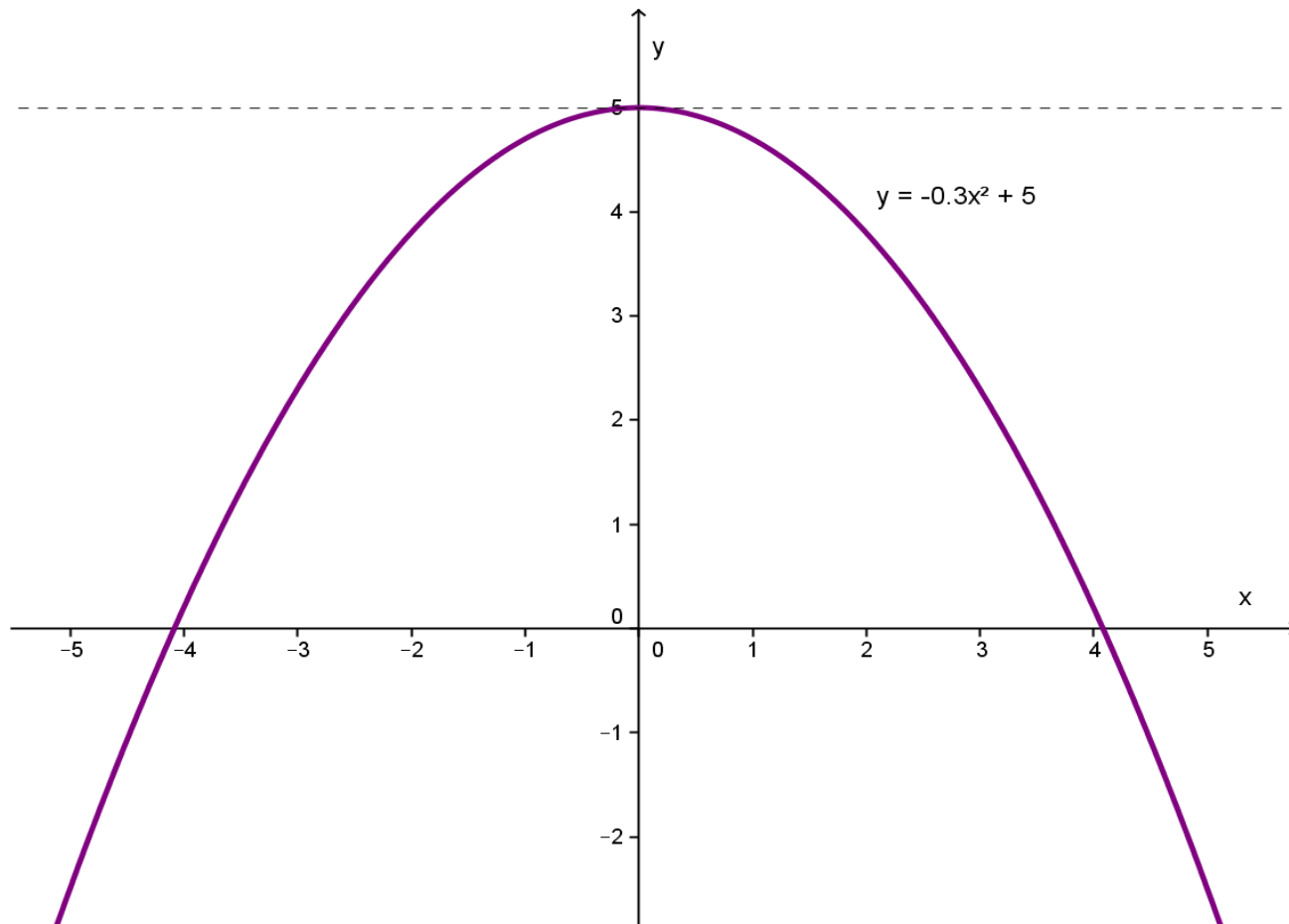
1. Načrtneme graf funkce $f': y = x^2$
2. Graf funkce je nutné posunout o 3 jednotky ve směru záporné poloosy y . Téhož výsledku dosáhneme, posuneme-li osu x o tři jednotky ve směru kladné poloosy y .

Druhou úlohu řešíme obdobným postupem.

GRAF FUNKCE: $y = x^2 - 3$

GRAF FUNKCE: $y = -0,3x^2 + 5$

VLASTNOSTI FUNKCE $f: y = ax^2 + c$

Grafem funkce $f: y = ax^2 + c$, $a \neq 0$, je parabola s osou v ose y a s vrcholem $V = [0, c]$.

Je-li $a > 0$, je vrchol V jejím minimem.

Parabola se „otvírá“ vzhůru.

Je-li $a < 0$, je vrchol V jejím maximem.

Parabola se „otvírá“ dolů.

POUŽITÁ LITERATURA

ODVÁRKO, Oldřich. *Matematika pro gymnázia: Funkce*. 3. upravené vydání. Praha: Prometheus, 2005. ISBN 80-7196-164-7.

CALDA, Emil. *Matematika pro netechnické obory SOŠ a SOU: 1. díl*. Dotisk 1. vydání. Praha: Prometheus, 2011. ISBN 978-80-7196-020-1.

Obrázky: vlastní tvorba (vytvořeny v programu Geogebra)